

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klasy IV

Obszar I Komunikacja

Pytanie wiodące: Jak mogę komunikować się w sposób skuteczny, etyczny i budować dobre relacje z innymi ludźmi?

Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
Uczeń: słucha uważnie innych wypowiada się na podany temat przedstawia podstawowe informacje o sobie wyraża swoje emocje i potrzeby używa zwrotów grzecznościowych. rozpoznaje nadawcę, odbiorcę oraz gesty i mimikę (komunikację niewerbalną). wyjaśnia swoimi słowami pojęcia: komunikacja, nadawca, odbiorca, intencja wypowiedzi i grzeczność językowa	Uczeń: przekazuje swoje myśli w zrozumiały sposób stosuje odpowiedni sposób zwracania się do rozmówcy w różnych sytuacjach opisuje siebie, swoje zainteresowania, emocje i potrzeby odczytuje znaczenie gestów, mimiki i tonu głosu odróżnia komunikację słowną od niewerbalnej wykorzystuje pojęcia: komunikacja, nadawca, odbiorca, intencja wypowiedzi i grzeczność językowa podczas rozmowy o różnych sytuacjach komunikacyjnych	Uczeń: wyraża i uzasadnia swoje zdanie w uporządkowanej wypowiedzi dobiera odpowiednie słowa i formę wypowiedzi do sytuacji i rozmówcy opowiada o swoich doświadczeniach i zainteresowaniach w uporządkowany sposób wyraża emocje i potrzeby w sposób odpowiedni do sytuacji. wyjaśnia, jak gesty, mimika i ton głosu wpływają na znaczenie wypowiedzi poprawnie posługuje się pojęciami dotyczącymi komunikacji	Uczeń: proceedi rozmowę, nawiązując do wypowiedzi rozmówcy dostosowuje sposób wypowiedzi do celu i odbiorcy stosuje zasady grzeczności językowej i kulturalnie wyraża emocje uzasadnia swoje zainteresowania, odwołując się do własnych doświadczeń odnosi się do argumentów rozmówcy opisuje sytuacje komunikacyjne, wykorzystując poznane pojęcia dotyczące komunikacji	Uczeń: świadomie komunikuje się w różnych sytuacjach i buduje dobre relacje aktywnie uczestniczy w rozmowie z szacunkiem dla rozmówców prezentuje siebie w sposób ciekawy, spójny i dostosowany do odbiorcy reaguje na nieodpowiednie wypowiedzi formułuje i uzasadnia swoje stanowisko, uwzględniając argumenty innych ocenia wpływ komunikacji słownej i niewerbalnej na relacje między ludźmi. wspiera dobrą komunikację i współpracę w grupie

Obszar II Odbiór tekstów kultury

Pytanie wiodące: Jak mogę lepiej rozumieć teksty i dzieła kultury oraz odkrywać, w jaki sposób wpływają na moje emocje, myśli i wyobraźnię?

Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
Uczeń: rozpoznaje teksty literackie, film, teatr, muzykę i komiks rozpoznaje temat utworu rozpoznaje emocje nadawcy oraz cel wypowiedzi wskazuje bohatera, miejsce, czas i wydarzenia rozpoznaje narratora, podmiot mówiący oraz nastrój utworu rozpoznaje utwory narracyjne, liryczne i patriotyczne rozpoznaje fragmenty utworu, które wywołują śmiech, wzruszenie lub strach odczytuje tekst głośno z zachowaniem podstawowej poprawności rozpoznaje świat realistyczny i fantastyczny wymienia epitet, porównanie, wyliczenie, powtórzenie, wyraz dźwiękonaśladowczy i rym wyjaśnia pojęcia: fikcja, utwór realistyczny, utwór fantastyczny, baśń, legenda, opowiadanie, bohater, świat przedstawiony, narrator, podmiot mówiący, epitet, porównanie, wyliczenie,	Uczeń: nazywa cechy tekstów należących do np. filmu, teatru, komiksu i literatury wyjaśnia temat utworu oraz wartości, które przedstawia opisuje swoje wrażenia po przeczytaniu utworu opisuje świat przedstawiony, bohaterów i wydarzenia porządkuje wydarzenia w kolejności chronologicznej czyta głośno z odpowiednim tempem i intonacją odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych wskazuje środki językowe, także metaforę i opisuje ich wpływ na odbiorcę posługuje się pojęciami podczas omawiania utworu	Uczeń: uzasadnia swoje zdanie o utworze, odwołując się do jego treści uzasadnia swoje odczucia po przeczytaniu utworu porównuje bohaterów oraz ocenia ich postępowanie odnosi wydarzenia i bohaterów do własnych doświadczeń wyjaśnia, jak środki językowe, nastrój i świat przedstawiony wpływają na odbiór utworu czyta głośno, oddając nastrój i emocje utworu wyjaśnia, czym różni się świat realistyczny od fantastycznego odczytuje sens środków językowych, w tym metafor wykorzystuje poznane pojęcia literackie podczas pracy z utworem	Uczeń: porównuje różne teksty kultury i wyjaśnia, w jaki sposób przedstawiają bohaterów, wydarzenia i emocje wyjaśnia, jak czas i miejsce powstania utworu pomagają lepiej go zrozumieć ocenia, jak elementy realistyczne, fantastyczne i środki językowe wpływają na odbiór utworu wyjaśnia znaczenie zachowania bohaterów i przesłania utworu wyjaśnia znaczenie wartości przedstawionych w baśniach i legendach dobiera sposób głośnego czytania do charakteru utworu i jego nastroju.	Uczeń: ocenia wpływ różnych tekstów kultury na swoje emocje, poglądy i sposób myślenia tworzy własny sposób odczytania utworu, odwołując się do przykładów z tekstu świadomie interpretuje głosowo tekst, oddając jego sens i emocje wyjaśnia, jak środki językowe i zabiegi artystyczne wpływają na odbiór utworu odnosi problematykę utworu do własnych doświadczeń i współczesnego świata

Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
powtórzenie, metafora (przenośnia), wyraz dźwiękonaśladowczy, rymy				

Obszar III Świadomość językowa

Pytanie wiodące: Jak porozumiewać się skutecznie, poprawnie i etycznie, świadomie wykorzystując wiedzę o języku oraz zasoby językowe?

Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
Uczeń: rozpoznaje samogłoski, spółgłoski i sylaby. rozpoznaje rzeczownik, czasownik i przymiotnik, przyimek rozpoznaje zdanie pojedyncze, równoważnik zdania oraz zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe korzysta ze słownika, aby sprawdzić znaczenie wyrazu. rozpoznaje synonimy, antonimy oraz wyrazy neutralne i wartościujące zapisuje wyrazy zgodnie z zasadami ortografii dotyczącymi wymiany głosek w wyrazach pokrewnych stosuje kropkę, znak zapytania i wykrzyknik rozpoznaje przecinek, cudzysłów i dwukropek	Uczeń: odróżnia głoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz ustne i nosowe rozpoznaje i nazywa podstawowe formy gramatyczne poznanych części mowy buduje poprawne zdania pojedyncze, równoważniki zdań oraz zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe korzysta z różnych słowników i źródeł informacji. stosuje w wypowiedziach synonimy, antonimy oraz wyrazy neutralne i wartościujące odróżnia znaczenie dosłowne od przenośnego w prostych przykładach	Uczeń: poprawnie dzieli wyrazy na głoski i sylaby stosuje poprawne formy gramatyczne poznanych części mowy stosuje w wypowiedzi różne typy zdań odpowiednio do celu wypowiedzi wyjaśnia znaczenie wyrazów w zależności od kontekstu wypowiedzi dobiera odpowiednie słownictwo, w tym synonimy, antonimy i wyrazy wartościujące. pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym	Uczeń: bada budowę głoskową wyrazów oraz wyjaśnia różnice między rodzajami głosek przekształca zdania i równoważniki zdań odpowiednio do celu wypowiedzi wyjaśnia, jak dobór słów wpływa na znaczenie i odbiór wypowiedzi wykorzystuje słowniki i inne źródła informacji do sprawdzania potrzebnych wiadomości dostrzega błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne we własnych wypowiedziach	Uczeń: świadomie wykorzystuje wiedzę o głoskach i sylabach podczas mówienia i pisania świadomie wykorzystuje części mowy i ich formy do tworzenia poprawnych i ciekawych wypowiedzi świadomie dobiera słownictwo odpowiednio do celu, sytuacji i odbiorcy ocenia i poprawia swoje wypowiedzi pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym świadomie korzysta ze słowników i innych źródeł informacji podczas tworzenia wypowiedzi

Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
	stosuje poznane zasady ortografii i interpunkcji			

Obszar IV Tworzenie

Pytanie wiodące: Jak za pomocą różnych form wypowiedzi i środków wyrazu przekazywać myśli, emocje i opinie różnym odbiorcom w różnych sytuacjach?

Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
Uczeń: zapisuje podstawowe informacje w uporządkowanej formie układa proste pytania do tekstu tworzy prosty plan odtwórczy tekstu przedstawia własne zdanie pisze krótką wiadomość lub e-mail według wzoru opisuje przedmiot, postać lub krajobraz prostymi zdaniami tworzy krótkie opowiadanie na podany temat rozpoznaje wstęp, rozwinięcie	Uczeń: sporządza notatki w różnych formach (plan, tabela, punkty) układa pytania dotyczące treści i bohaterów tekstu tworzy plan odtwórczy w formie zdań lub równoważników zdań przedstawia swoje zdanie w uporządkowanej wypowiedzi redaguje wiadomość i e-mail zgodnie z zasadami redaguje opis oraz charakteryzuje bohatera zgodnie z celem wypowiedzi, uwzględniając istotne cechy danej formy wypowiedzi	Uczeń: dobiera odpowiednią formę notatki do celu pracy tworzy pytania dotyczące problematyki tekstu przekształca plan ze zdań na równoważniki zdań i odwrotnie uzasadnia swoje zdanie tworzy wypowiedzi użytkowe odpowiednie do celu i odbiorcy tworzy dłuższe wypowiedzi opisowe i twórcze tworzy opowiadanie o zróżnicowanej fabule i kompozycji	Uczeń: wybiera najważniejsze informacje i tworzy funkcjonalną notatkę wybiera najważniejsze informacje z tekstu, aby ułożyć pytania i plan odtwórczy opracowuje uporządkowany plan odtwórczy tekstu uzasadnia swoje zdanie, odwołując się do przykładów lub własnych doświadczeń redaguje rozbudowane i spójne wypowiedzi użytkowe redaguje rozbudowane opisy	Uczeń: tworzy samodzielne i przejrzyste notatki z różnych źródeł informacji formułuje pytania rozwijające analizę i interpretację tekstu tworzy samodzielnie logiczny plan odtwórczy tekstu przekonuje odbiorcę do swojego zdania, używając trafnych argumentów tworzy funkcjonalne i estetyczne wypowiedzi użytkowe dostosowane do sytuacji komunikacyjnej i odbiorcy

Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
i zakończenie oraz stosuje akapity stosuje akapity w krótkich wypowiedziach pisemnych	tworzy opowiadanie z zachowaniem kolejności wydarzeń stosuje właściwą kompozycję i podział na akapity	buduje spójną wypowiedź ze wstępem, rozwinięciem i zakończeniem	i charakterystyki odpowiednie do celu wypowiedzi tworzy opowiadanie o świadomie zaplanowanej kompozycji i ciekawym przebiegu wydarzeń dobiera środki językowe odpowiednie do celu wypowiedzi dostrzega błędy w zakresie kompozycji wypowiedzi	tworzy oryginalne twórcze wypowiedzi o zróżnicowanej kompozycji, fabule i kreacji świata przedstawionego, świadomie wykorzystując środki językowe świadomie wykorzystuje kompozycję i układ graficzny, aby stworzyć spójne i czytelne wypowiedzi koryguje błędy w zakresie kompozycji

Obszar V Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości

Pytanie wiodące: Jak wyznawane wartości i role odgrywane w różnych wspólnotach kształtują tożsamość i odpowiedzialność za otaczający świat?

Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
Uczeń: nazywa wartości ważne dla siebie wymienia wspólnoty, do których należy wymienia role, które pełni w rodzinie, szkole i grupie rówieśniczej wskazuje sytuacje, w których angażuje się w naukę dokонуje samooceny swojego procesu uczenia, stosując proste techniki nazywa swoje mocne strony i trudności	Uczeń: opisuje wartości ważne dla siebie opisuje wspólnoty, do których należy oraz wartości z nimi związane opisuje swoje role i obowiązki opisuje swoje zaangażowanie w naukę oraz czynniki, które pomagają lub utrudniają uczenie się opisuje swoje mocne strony i trudności, podając proste przykłady z własnego doświadczenia opisuje własne emocje	Uczeń: wyjaśnia , dlaczego wartości są ważne dla niego i innych wyjaśnia znaczenie wspólnot w życiu człowieka wyjaśnia znaczenie swoich ról i obowiązków ocenia swoje zaangażowanie w naukę i planuje , jak je rozwijać wyjaśnia , jak jego mocne strony i trudności wpływają na naukę wyjaśnia wpływ emocji na swoje zachowanie i relacje z innymi	Uczeń: porównuje wartości ważne w różnych wspólnotach wyjaśnia wpływ wspólnot na postawy człowieka porównuje role pełnione w różnych wspólnotach i wyjaśnia związane z nimi prawa oraz obowiązki ocenia skuteczność swoich działań w nauce i planuje dalszy rozwój analizuje swoje mocne strony i trudności oraz planuje sposoby ich rozwijania	Uczeń: ocenia wpływ wartości na swoje postawy i decyzje wyjaśnia , jak wspólnoty pomagają budować tożsamość i odpowiedzialność za innych świadomie wykorzystuje swoje role do budowania dobrych relacji i współpracy wykorzystuje autorefleksję do planowania własnego rozwoju wykorzystuje wiedzę o swoich mocnych stronach i trudnościach do rozwijania swoich umiejętności

Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
rozpoznaje i nazywa własne emocje oraz emocje innych	i wskazuje sytuacje, w których się pojawiają		odróżnia emocje od sposobów ich wyrażania i ocenia ich wpływ na relacje	proponuje sposoby budowania empatycznych i odpowiedzialnych relacji z innymi

Obszar VI Elementy edukacji medialnej

Pytanie wiodące: Jak skutecznie, krytycznie i z dbałością o higienę psychiczną poruszać się w świecie przekazów medialnych i wzmacniać podmiotowość informacyjno-komunikacyjną?

Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
Uczeń: wyszukuje potrzebne informacje w podanym źródle korzysta z wybranego źródła informacji, aby zdobyć wiedzę na dany temat wymienia zasady higieny cyfrowej rozpoznaje zagrożenia związane z korzystaniem z Internetu, telefonu, komputera i gier	Uczeń: wyszukuje potrzebne informacje w różnych źródłach wybiera źródła informacji pomocne w rozwijaniu własnych zainteresowań opisuje zasady bezpiecznego i zdrowego korzystania z Internetu, telefonu, komputera i gier wymienia skutki nadmiernego korzystania z ekranów	Uczeń: porównuje informacje z różnych źródeł i sprawdza, czy są zgodne z tematem wykorzystuje informacje z różnych źródeł do poszerzania wiedzy wyjaśnia , dlaczego zbyt długie korzystanie z technologii i nadmiar informacji mogą utrudniać naukę i odpoczynek stosuje zasady higieny cyfrowej podczas korzystania z technologii	Uczeń: wybiera najbardziej przydatne informacje z różnych źródeł i uzasadnia swój wybór łączy w swojej wypowiedzi ustnej lub pisemnej informacje z różnych źródeł ocenia swoje nawyki związane z korzystaniem z technologii i planuje, jak korzystać z niej zdrowiej i bezpieczniej	Uczeń: ocenia wiarygodność informacji z różnych źródeł tworzy własne wypowiedzi, wykorzystując sprawdzone informacje z różnych źródeł uzasadnia , jak higiena cyfrowa pomaga dbać o zdrowie, dobre relacje i lepiej się uczyć

Obszar VII Praktyki lekturowe

Pytanie wiodące: W jaki sposób teksty i nawyki lekturowe mogą pomóc zrozumieć siebie i świat?

Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
Uczeń: wybiera tekst zgodny ze swoimi zainteresowaniami określa czas i sposób czytania wybranego tekstu nazywa swoje pierwsze wrażenia po przeczytaniu tekstu czyta w określonym czasie wskazane 4 dłuższe teksty literackie wskazuje poruszane w nich tematy, np. dom, rodzinę, przyjaźń i emocje rozpoznaje baśnie i legendy rozpoznaje utwory narracyjne, liryczne i patriotyczne, w tym „Mazurek Dąbrowskiego” Józefa Wybickiego rozpoznaje film, teatr, muzykę, malarstwo, rzeźbę i komiks jako teksty kultury	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego wybrał dany tekst planuje kolejne etapy czytania opisuje swoje odczucia po przeczytaniu tekstu opisuje bohaterów, wydarzenia i problemy przedstawione w lekturze dotyczące doświadczeń bliskich uczniom opisuje bohaterów, wydarzenia i tematykę baśni oraz legend wskazuje cechy utworów narracyjnych, lirycznych i patriotycznych, także w „Mazurku Dąbrowskiego” Józefa Wybickiego wymienia cechy różnych tekstów kultury	Uczeń: uzasadnia wybór tekstów, odwołując się do swoich zainteresowań dostosowuje sposób czytania do długości i trudności tekstu uzasadnia swoje wrażenia, odwołując się do treści utworu wyjaśnia, jak wydarzenia i problemy z utworu łączą się z doświadczeniami bohaterów i czytelników wyjaśnia znaczenie wartości przedstawionych w baśniach i legendach wyjaśnia tematykę, przesłanie i wartości różnych utworów, także w „Mazurku Dąbrowskiego” Józefa Wybickiego wyjaśnia, jak środki wyrazu wpływają na odbiór różnych tekstów kultury	Uczeń: porównuje różne teksty i uzasadnia swoje wybory czytelnicze tworzy plan czytania dostosowany do własnych potrzeb porównuje swoje odczucia z reakcjami innych odbiorców porównuje sytuacje i wartości przedstawione w lekturach z własnymi doświadczeniami oraz współczesnym światem wyjaśnia wpływ baśni i legend na kulturę porównuje sposoby przedstawiania wydarzeń, emocji i wartości w różnych utworach, także w „Mazurku Dąbrowskiego” Józefa Wybickiego ocenia wpływ różnych tekstów kultury na odbiorcę	Uczeń: ocenia wpływ czytanych tekstów na swoje zainteresowania i rozwój czytelniczy ocenia skuteczność własnego planu czytania i wprowadza potrzebne zmiany ocenia wpływ przeczytanych tekstów na swoje emocje, przemyślenia i postawy wyciąga wnioski z przeczytanych tekstów i odnosi je do własnego życia oraz współczesnego świata wyjaśnia, dlaczego warto czytać różne utwory, w tym „Mazurka Dąbrowskiego” Józefa Wybickiego tworzy własną interpretację tekstu kultury i uzasadnia ją przykładami z utworu